

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۴/۱۲/۲۰

پوهاند بشیر احمد زکریا

ترجمه: رحمت آریا

تصادم دیموکراسی ها و اتوکراسیها

قسمت هفتم

پنجم: جمهوریت روم – دیموکراسی نماینده – غیر مستقیم

قدمات دولت – شهر "سلطنت" روم از ۷۵۳ تا به ۵۰۹ ق.م بر می گردد. داستان روم در واقع با افسانه رموس و رومولوس^[1] در ازمه های خیلی سابق آغاز میشود، رموس و رومولوس دو تن دوگانگی های اند که توسط گرگ برای شان شیر داده شده و یک چوپان آنان را بزرگ کرده اند. شایان ذکر است که تواریخ مردم ایام باستان غالباً در لایه های اساطیر پیچیده شده که ممکن است بعضی نشانه های قابل تشخیصی را در مافی الضمیر جمعی شان از خود بجا گذاشته باشند. رموس از روی حسادت برادرش رومولوس را کشت. برخی می گویند به همین دلیل است که تاریخ امپراتوری روم با خون و خونریزی شکل گرفته است! به دنبال شش پادشاه اول که فرومانروایان نسبتاً خیرخواهی بودند، پادشاه ظالم و مستبد لوسیوس تارکوینیوس سپربس^[2] (مغور)، پس از حکمرانی بیست و پنج ساله اش توسط یک قیام مردمی سرنگون شد و جمهوری روم در سال ۵۰۹ ق.م تأسیس شد. رومیان پس از ۲۴۴ سال دیگر پادشاه نمی خواستند، بنابراین این آنها دولت خود را به عنوان (جمهوریت) *ریپبلیک* (رس – *پوبلیکا*)^[3] یعنی دولت روابط اجتماعی به عنوان ملکیت مردم یا دولت مردم انتخاب کردند. این در اوایل زمانی آغاز شد که یک گروه ۱۰۰ نفری برای مشوره پادشاهان روم ایجاد شده بود. پسانها این گروه مشورتی په ۳۰۰ نفر افزایش یافت. پس از فتح یونان، تأثیرات فرهنگی آتن بصورت واضح و قاطع نه تنها در حکومت، بلکه در هنر ها و خدایان پانتئون^[4] روم نیز مشهود بود. جالب است وقتی پادشاهان از روم اخراج شدند و جمهوری شکل گرفت، اختیارات حکمرانی از دست سنای روم خارج شد و به دست یک ارگان مشورتی تحویل داده شد درست مانند یک ارگان مشورتی قدرت که دو تن از مقامات هیئت اجرایی را انتخاب میکردند و بنام *انجمن ها یا شور*^[5] ها یاد میشدند. جمهوری روم اولین دولتی بود که به مردم اجازه میداد تا مقامات اجرایی خود را انتخاب کنند. این یک دولت پیچیده با قانون اساسی، قوانین دقیق و مشرح و مقامات منتخب مانند سناتورها بود. این در واقع بعد از ریفراوند، دیموکراسی مستقیم دولت – شهر آتن، اولین نماینده دیموکراسی نماینده، دیموکراسی غیر مستقیم در

1 - Remus and Romulus

2 - Lucius Tarquinius Superbus

3 - Republic (*Res - publica*)

4 - Pantheon

5 - Councils

د پانو شمیره: له 1 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولئ

قاره اروپا بود. جمهوری روم به مدت ۴۲۸ سال (۵۰۹ - ۲۷ ق. م) دوام کرد و بتدریج بیک امپراتوری بزرگ تبدیل شد که تحت کنترل مستبدان بلند پرواز قرار گرفت. جولیس سیزار^[۶] به تنهایی مبدل به اولین قنصل امپراتوری شد. سیزار توسط گروهی از سناتورها به قتل رسید، بجایش کسی که سیزار او را هم برادر زاده خود خوانده بود و هم فرزند خوانده اش بود، اوکتاویوس^[۷] اولین پادشاه^[۸] موروثی شد (۶۳ ق. م. - ۱۹ م.). اوکتاویوس (عصر پکس رومانا^[۹]) را صادر کرد. با خود کشی مارک انتونی در سال ۳۰ میلادی، مرگ بروتوس^[۱۰] و خود کشی نیرو^[۱۱] در سال ۶۶ میلادی و با دوام جنگهای داخلی از ماه جون سال ۶۸ میلادی تا دسمبر سال ۶۹ میلادی بود که امپراتوران گالبا، اوتیو او ویتلیوس^[۱۲] یکی پس از دیگر به عنوان آخرین امپراتوران رومی سقوط کردند. بنیاد امپراتوریهای روم در حالی فروریخت که جمهوری روم دیگر در سال ۲۷ قبل از میلاد به پایان رسیده بود ولی امپراتوری روم به عنوان امپراتوری روم غربی تا ۴۷۶ بعد از میلاد نیز دوام آورد. کرسی امپراتور بمانند تخت سلطنتی میراثی نبود، جمهوری روم تبدیل بیک امپراتوری شد و کرسی شورا یا قنصل واحد (قیصر) مبدل به تاج و تخت امپراتور میراثی به برادرزاده اش اکتیویوس شد!

الف: قانون اساسی روم:

قانون اساسی جمهوری روم در طول ۲۴۴ سال رشد و تکامل یافت. این قانون شامل برخی از آداب و رسوم سلطنتی روم و برخی از ضوابط یا قواعد اصلاح نشده بود که قبل از سال ۵۰۹ ق. م قوانین کتبی سلطنت های رومی بودند. قانون اساسی روم در سرتاسر تاریخ خویش دچار تغییراتی شده است، این تغییرات ناشی از تضاد منافع میان اریستوکراسی یا اشرافیت و پلبیها^[۱۳] به عنوان شهروندان عادی رومی به میان آمده است.

ب: قانون دوازه لوحه^[۱۴]

این قوانین حقوق ووظایف شهروندان دولت - شهر روم را بیان میکرد. تغییرات مکرر در قوانین ناشی از تضاد منافع سناتوران که نمایندگی از طبقه ثروتمند میکرد و شهروندان عادی یعنی طبقه پائین یا دهاقین خورد به میان می آمد.

⁶ - Julius Caesar

⁷ - Octavius

⁸ - Principate مأخوذ از لاتین پرنسیپس *princeps* به معنی رئیس یا فرد اول. درست از سال ۲۷ ق. م. به بعد از زمان آگوستوس بود که این نام بعضاً در دوران امپراتوری اول روم کار برد داشت. - م

⁹ Pax Romana : یا age of Pax Romana به معنی " صلح رومی" پکس رومانا پس از آگوستوس شروع شد ، سپس اوکتاویوس ، مارک انتونی را ملاقات و او را در جنگ اکتیم در سال ۳۱ ق.م شکست داد. آگوستوس یک حکومت نظامی از بزرگترین بزرگان نظامی را ایجاد کرد و افتخار اصلی را به خود اختصاص داد. او با پیوند دادن این بزرگان ، بیک عنوان واحد ، چشم انداز جنگ داخلی را حذف کرد. - م

¹⁰ - Brutus

¹¹ - Nero

¹² - Galba, Otho, and Vitellius

¹³ - plebeians

¹⁴ - Duodecimo Tabulae

آداب، رسوم و عنعنات قدیمی رومیان همه در این مجموعه دائمی از قوانین ادغام شدند. این قوانین در دیوارهای (فورم رومانا)^[15] - میدان شهر روم) نمایش داده شد. جالب آن است که این قوانین تا کنون بنام "قانون کامن لا" در پوهنخی های حقوق در اکناف جهان تدریس می شوند.

ج: عناصر نماینده دیموکراسی (غیر مستقیم) جمهوری روم عبارت بودند از:

(1) مجمع (Comitia Plebis): نماینده مجموع مردم بشمول طبقه پائین یا خرده دهاقین (Plebeians-plebs)

(2) مجمع (Comitia Curiata): فقط نماینده طبقه ثروتمند (Patricians)

(3) (Comitia Plebis) + (Comitia Curiata) = Plebian Tribune (تربییون طبقه پائین را می ساخت).

مجامع یاد شده فوق، قدرت رد قوانین، اجرای عدالت، اعلان جنگ و یا صلح و قدرت انتخاب قضات را داشت.

(4) شوراها: Councils: از میان اعضای سنا دو شورا انتخاب می شد که هر دو شورا به عنوان سران دولت قدرت مساوی داشتند.

(2) سنا: آنها دو شورا را از اعضای سنا انتخاب میکردند و به قضات مشورت می دادند و در انتخاب شان بدون داشتن صلاحیت قانونی تأثیر گذار بودند. [16]، [17]

(3) قضات: Magistrates: مردم آنها را انتخاب میکردند تا صلاحیت ها و اختیارات قضایی، مذهبی و نظامی را عملی نمایند. همچنان آنها صلاحیت دعوت مجامع و ریاست آنها را داشتند. [18]

(4) تربییون مردم عادی: Plebeian Tribune:

در نتیجه اعمال فشار توسط شهروندان عادی طبقه پائین (plebeians) بود که یک مجمع مقتدر با داشتن حق ویتو ایجاد شد که می توانست هر نوع اقدام سیاسی را رد و یا فردی را از بی عدالتی نجات دهند.

15 - Forum Romana

16 - Strauman, B. 'Constitutional thought in late Roman republic'. History of Political Thought. 32:281. ISSN 0143-781. 2011.

17 - Lintott, A. The Constitution of Roman Republic. Oxford: Oxford University Press. ISBN0-19-926108-3, 2003.

18 - Abbot, F.F. A History and Description of Roman Political Institutions (3 ed.) New York: Noble Offset Printers Inc., 1963.

پسانها دوازده لوحه، (Leges Duodecim Tabularum)، یک کود قانونی برای همهٔ روم با بیان حقوق و وظایف رومی وضع و نشر شد که به جمهوری روم هدایت می داد؛ این کود در واقع تا حال در اروپا در پوهنخی های حقوق تدریس میشود. [19]، [20]، [21]، [22]، [23]

Graphics of Roman Government

Graphic to be redone ROMAN REPUBLIC'S REPRESENTATIVE DEMOCRACY

همین جا یا در همین نقطه (کریا پومپیانا Curia Pompeiana) زیر مجسمهٔ پومپئی (Pompey) است، پومپئی جزالی است که سعی کرد رئیس اتوکراتیک یا خودکامهٔ جمهوری روم شود. جولیس سیزار بعد از به دست آوردن لقب دیکتاتور روم، عهد سپرد که با مصارف گزاف روم امپراتوری پارتی [Parthian Empire] یا امپراتوری اشکانی را

¹⁹ -Abbott. Ditto. p 155.

²⁰ -Beard, Mary.SPQR:a history of ancient Rome. New York: Liveright Publishing, 2015. ISBN978-0-87140-423-7.

²¹ -Jolowicz, H.F. Historical Introduction to the Study of Roman Law. Cambridge University Press.1952.

²² -Crawford, M.H. 'Twelve Tables' In Hornblower, S., Spawforth, A., Eddinow, E. (Eds.). Oxford Classical Dictionary (4th ed.)

²³ -Steinberg, S. 'The Twelve Tables and Their Origins: An Eighteenth-Century Debate' *Journal of the History of Ideas*: Vol. 43, pp. 379–396, 381, 1982.

د پانو شمیره: له 4 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بڼې پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په څیر و لولئ

در شرق فتح خواهد کرد، بسیاری سناتوران به این معتقد بودند که یگانه راه برقراری رسوم جمهوری و استقرار حاکمیت قانون، کشتن قیصر است.

توفانهای تاریخ همواره تکرار میشوند
همانگونه که سرهای مستبدان
به پای پومپئی به زمین می ریزند

بشیر احمد زکریا

بقیه دارد
ششم: دیموکراسی ریفراندم تاریخی «دیموکراسی مستقیم»...

[آرشیف: مقالات یوهاند بشیر احمد زکریا](#)

د پانو شمیره: له 5 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
پادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په څیر و لولئ